ECLI:LV:AT:2021:0430.A420167218.8.L
Lieta Nr. A420167218, SKA-343/2021
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS
Rīgā 2021.gada 30.aprīlī

[1] Senātā saņemta pieteicējas /pers. A/ kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2019.gada 9.oktobra spriedumu, ar kuru noraidīts pieteicējas pieteikums par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2018.gada 23.janvāra lēmuma Nr. DA-18-85-ap atcelšanu.

Ar minēto lēmumu pieteicējai uzdots demontēt bruģakmens laukuma daļu, vārtus un vārtu stabus, kas atrodas ārpus viņai piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, kā arī izstrādāt dokumentāciju bruģakmens laukuma izbūvei pieteicējas nekustamajā īpašumā un saskaņot to ar blakus esošā nekustamā īpašuma /adrese B/, īpašnieku /pers. B/ (izskatāmajā lietā pieaicināts trešās personas statusā).

[2] Pieteicēja kasācijas sūdzībā argumentē, ka ne visi pārsūdzētajā lēmumā norādītie darbi ir atzīti par patvaļīgiem Būvniecības likuma 18.panta ceturtajā un piektajā daļā noteiktajā kārtībā. Proti, ar Rīgas pilsētas būvvaldes 2017.gada 24.novembra lēmumu Nr. BV-17-9920-ap esot atcelts būvvaldes 2016.gada 2.decembra atzinums Nr. BV-16-3467-atz, un līdz ar to minētajā atzinumā būvinspektora konstatētais fakts par patvaļīgi veiktiem būvdarbiem tiesiskas sekas vairs nevarot radīt. Attiecīgi Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments un tiesa neesot bijuši tiesīgi atzīt, ka pieteicējai pamatoti uzdots novērst patvaļīgās būvniecības radītās sekas, jo lietā trūkstot kompetentās personas – būvinspektora – konstatējuma, ka šādi būvdarbi vispār ir veikti.

Senatoru kolēģija atzīst, ka minētie argumenti nav pamatoti.

Kā izriet no būvvaldes 2016.gada 2.decembra atzinuma, būvinspektors 2016.gada 22.novembrī, apsekojot pieteicējas nekustamo īpašumu, citstarp konstatēja, ka īpašumā notiek bruģakmens laukuma ierīkošanas darbi, kā arī ir pārbūvēts žogs, uzstādot jaunus stabus un ar elektromotoru veramus vārtus, kas ir atzīstami par patvaļīgiem būvdarbiem, jo pieteicēja būvvaldē nav iesniegusi paskaidrojuma rakstu to veikšanai. Tāpēc būvvalde nolēma uzdot pieteicējai novērst patvaļīgās būvniecības radītās sekas, paredzot, ka pieteicēja to var izdarīt divos veidos – vai nu izstrādājot būvniecības dokumentāciju patvaļīgi veiktajiem būvdarbiem, vai atjaunojot iepriekšējo stāvokli pirms būvdarbu veikšanas. Savukārt pēc papildu informācijas iegūšanas, tostarp kontrolmērījumu veikšanas, būvvalde 2017.gada 24.novembra lēmumā secināja, ka daļu no 2016.gada 2.decembra atzinumā konstatēto patvaļīgo būvdarbu radītajām sekām nav iespējams novērst, izstrādājot veiktajiem darbiem būvniecības dokumentāciju. Proti, daļa būvdarbu ir veikti trešajai personai piederošā nekustamā īpašuma, kā arī ielas teritorijā, tādējādi to radītās sekas ir iespējams novērst, atjaunojot iepriekšējo stāvokli pirms būvdarbu veikšanas. Daļas būvdarbu, kas veikti pieteicējas nekustamajā īpašumā, radītās sekas iespējams novērst, arī tos legalizējot, tas ir, tiem izstrādājot būvniecības dokumentāciju, taču tādā gadījumā attiecīgā dokumentācija ir saskaņojama ar trešo personu, jo būvdarbi skar trešās personas nekustamo īpašumu. Līdz ar to būvvalde 2016.gada 2.decembra atzinumā pieteicējai uzlikto pienākumu vietā nolēma pieteicējai uzdot demontēt daļu bruģakmens laukuma, stabus un vārtus, savukārt attiecībā uz pārējo bruģakmens laukuma daļu – izstrādāt un saskaņot ar trešo personu būvniecības dokumentāciju laukuma izbūvei vai atjaunot iepriekšējo stāvokli.

Tādējādi, kā redzams no būvvaldes 2016.gada 2.decembra atzinuma un 2017.gada 24.novembra lēmuma to savstarpējā kopsakarā, ar lēmumu nav atcelts viss atzinums, bet vienīgi atzinumā pieteicējai uzliktie tiesiskie pienākumi, un to vietā pieteicējai uzlikti citi tiesiskie pienākumi. Lēmumā nekas nav minēts par to, ka būvvalde, pretēji būvinspektora konstatētajam, pieteicējas veiktos būvdarbus neuzskatītu par patvaļīgiem, bet vienīgi secināts, ka to radītās sekas ir novēršamas citādā veidā, nekā bija noteikts 2016.gada 2.decembra atzinumā.

Turklāt ņemams vērā, ka būvinspektors faktu, ka pieteicēja ir veikusi patvaļīgus būvdarbus, ir konstatējis arī 2017.gada 10.janvārī atkārtoti veiktās pieteicējas nekustamā īpašuma apsekošanas laikā, un būvvalde par to 2017.gada 11.janvārī sastādījusi atzinumu Nr. BV-17-114-atz. Tādējādi būvvaldes 2016.gada 2.decembra atzinums nav vienīgais pierādījums lietā, no kura izriet būvinspektora konstatējums par patvaļīgi veiktiem būvdarbiem.

[3] Pieteicēja norāda, ka tiesa spriedumā nepamatoti nav piemērojusi Civillikuma 1094.pantu. Minētās tiesību normas pirmā daļa noteic, ka zemāk stāvoša zemesgabala īpašniekam ir jāpacieš, ka no augstāk stāvoša zemesgabala uz viņa zemi notek sniega un lietus ūdeņi, un viņam nav tiesību ierīkot aizsprostojumus, kas varētu kavēt dabisko ūdeņu tecēšanu. Šajā sakarā pieteicēja norāda, ka jau vēsturiski dabā pastāv situācija, ka zemes virsmas dabiskā reljefa dēļ pieteicējas zemesgabals atrodas augstāk nekā trešās personas zemesgabals.

Senatoru kolēģija atzīst, ka minētie argumenti nevar būt pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai. Tas, ka zemāk stāvoša zemesgabala īpašniekam saskaņā ar Civillikuma 1094.panta pirmo daļu ir jāpacieš, ka uz viņa zemesgabalu dabiski notek lietus ūdeņi no augstāk stāvoša zemesgabala, pats par sevi nenozīmē, ka zemesgabala īpašniekam ir jāsamierinās arī ar lietus ūdeņiem, kas uz viņa zemesgabala notek situācijā, kad augstākstāvošs zemesgabals ir ticis mākslīgi, tas ir, ar būvdarbu palīdzību, vēl vairāk paaugstināts. Tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir atzinusi, ka tieši šāda situācija ir konstatējama izskatāmajā gadījumā, jo, kā redzams no būvvaldes atzinumiem pievienotajām fotofiksācijām, bruģakmens laukums maina reljefu un izmaina lietus ūdeņu noteci, turklāt tajā nav paredzēts atbilstošs konstruktīvs risinājums, kas nodrošinātu notekūdeņu uzkrāšanos pieteicējas zemesgabalā. Tāpēc bruģakmens laukuma izbūve ietekmē trešās personas tiesiskās intereses, un tā legalizēšanai ir nepieciešams trešās personas saskaņojums.

No pieteicējas kasācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem izriet, ka pieteicēja minētos tiesas secinājumus uzskata par nepamatotiem, jo faktiskā situācija esot pilnīgi pretēja tiesas atzītajam – proti, izbūvējot bruģakmens laukumu, neesot mainīts pieteicējas zemesgabala iepriekšējais augstuma līmenis, turklāt laukumā esot ierīkota ūdens novadīšanas sistēma. Tomēr minētie apstākļi kasācijas sūdzībā ir norādīti vienīgi apgalvojuma formā, nepaskaidrojot, konkrēti kādi lietā esošie pierādījumi šādu apgalvojumu apstiprina un kādus pierādījumus tiesa vai nu nav vispār pārbaudījusi, vai ir pārbaudījusi nepareizi, nonākot pie nepamatota secinājuma par pieteicējas zemesgabalā patvaļīgi izbūvētā bruģakmens laukuma ietekmi uz trešās personas interesēm. Tāpēc ar šādu vispārīgi paustu apgalvojumu pašu par sevi nav pietiekami, lai atzītu, ka tiesa spriedumā ir pieļāvusi tiesību normu pārkāpumus.

[4] Pieteicēja argumentē, ka tiesa nepamatoti nav piemērojusi speciālo tiesību normu – Rīgas domes 2005.gada 20.decembra saistošo noteikumu

Nr. 34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" 288.[1]punktu. Atbilstoši minētajai tiesību normai noteikumu 288.punkts, kas paredz, ka nevienas būves daļas projekcija uz zemes nedrīkst izvirzīties ārpus šīs būves zemesgabala robežas, neattiecas uz esošo likumīgi izveidojušos situāciju, kad būve projicējas ārpus zemesgabala robežas.

Pamatojot minēto argumentu, pieteicēja norāda, ka žoga izvietojums starp pieteicējas zemesgabalu un ielu esot izveidojies vēsturiski. Izbūvējot jauno žogu un līdz ar to – žoga stabus un vārtus, ne pats žogs, ne žoga stabi neesot tikuši pārvietoti, bet vienīgi nomainīti. Savukārt tas, ka vēsturiskā žoga atrašanās vieta ir likumīga, lietā neesot apstrīdēts.

Senatoru kolēģija konstatē, ka pieteicēja minēto argumentu nebija norādījusi ne pieteikumā, ne apelācijas sūdzībā, tāpēc tiesa uz to pārsūdzētajā spriedumā nevarēja atbildēt. Vienlaikus arī kasācijas sūdzībā pieteicēja nav atsaukusies uz nevienu pierādījumu, no kura būtu izdarāms secinājums, ka ielas pusē žoga stabi un vārti ir izbūvēti vietā, kur tie jau agrāk tiesiski atradušies. Līdz ar to šis arguments nevar būt pamats lietas izskatīšanai kasācijas kārtībā.

[5] Pieteicēja arī norāda, ka tiesa neesot devusi novērtējumu tam, ka būvvaldes secinājums par žoga vārtu un staba ietiekšanos trešās personas īpašumā esot radies mērījumu veikšanas tehnoloģiju, metožu un mērierīču kļūdu rezultātā. Tomēr arī šis arguments kasācijas sūdzībā nav izvērstāk pamatots, paskaidrojot, tieši kādu mērierīču un mērījumu kļūdas tiesai bija jānovērtē, tostarp, kādus pierādījumus šajā sakarā tiesa nav novērtējusi.

[6] Rezumējot minēto, senatoru kolēģija atzīst, ka pieteicējas kasācijas sūdzībā norādītie apsvērumi nerada šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu. Izskatāmajai lietai arī nav nozīmes judikatūras veidošanā. Tas ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.[1]panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

Atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /pers. A/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2019.gada 9.oktobra spriedumu.
Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore I. Višķere Senatore L. Paegļkalna Senatore R. Vīduša